

รศ. น.ศ. อัจฉริณี เสงี่ยม

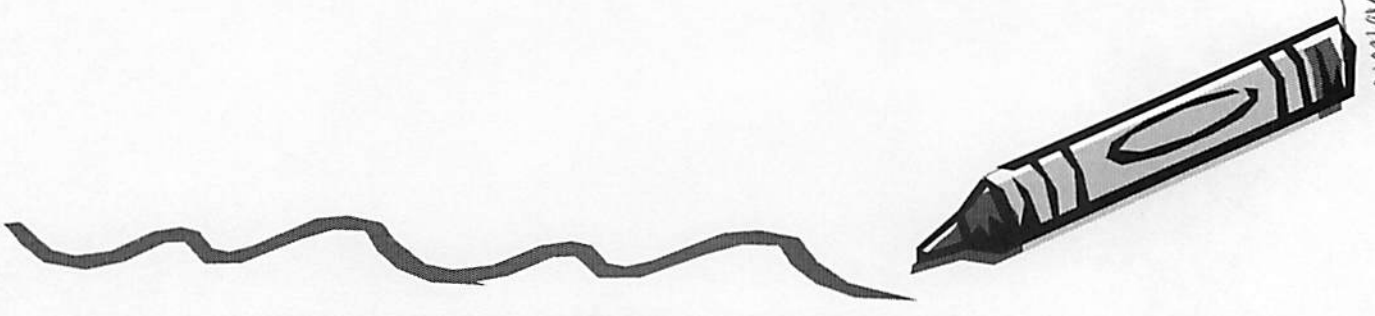
ระดับภาษา

การสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องคำนึงถึงกาลเทศะ บุคคล

และระดับภาษาในการสื่อสาร

ระดับภาษา แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับพิธีการ
๒. ระดับทางการ
๓. ระดับกึ่งทางการ
๔. ระดับสนทนา
๕. ระดับกันเอง

ภาษาระดับพิธีการ

ใช้สื่อสารกันในที่ประชุมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ เช่น

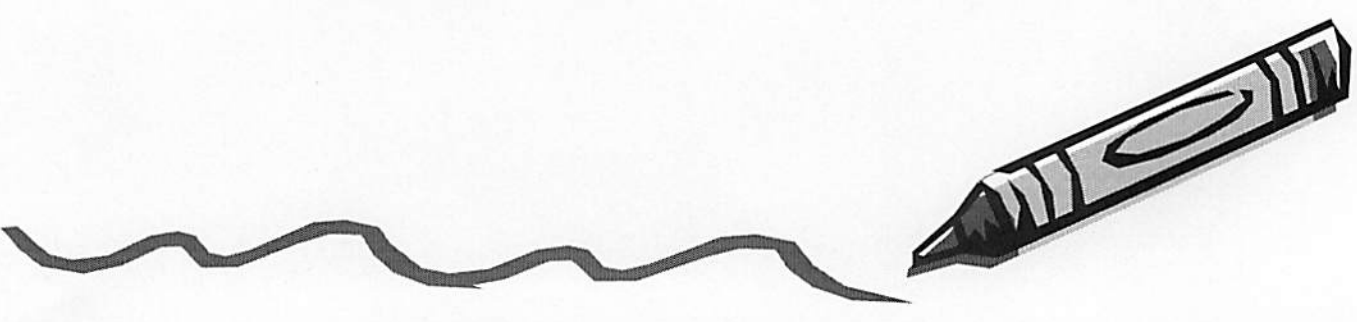
การเปิดประชุมรัฐสภา การกล่าวถวายพร การกล่าวต้อนรับ การกล่าว

คำปราศรัย การกล่าวรายงานในพิธีมอบปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตร

การกล่าวสดุดี หรือการกล่าวเพื่อจรรโลงใจ

สารที่จะมีลักษณะเป็นพิธีรตอง มักเตรียมเป็น วาหนิพนธ์

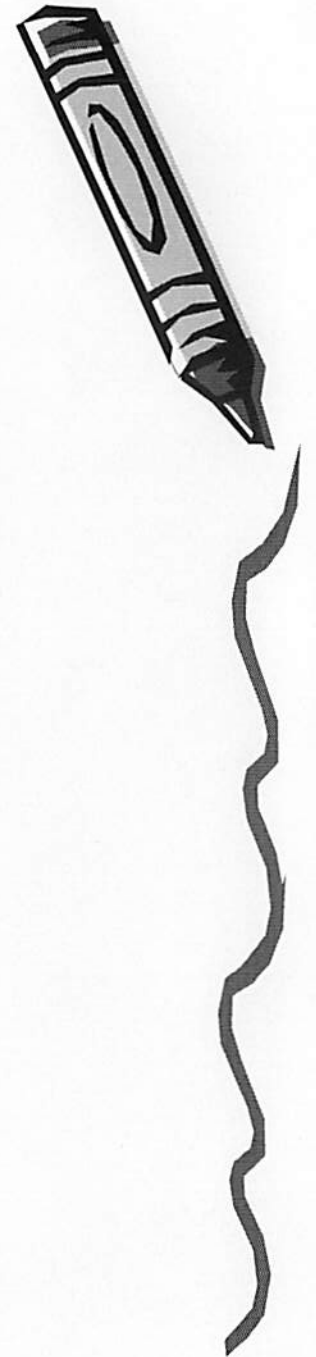
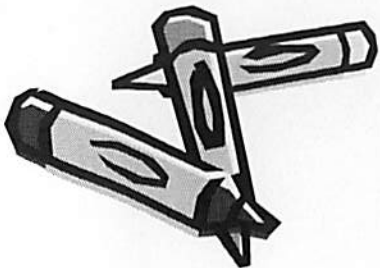
และใช้วชอ่านต่อที่ประชุม

ภาษาระดับทางการ

ใช้ในการบรรยายหรืออภิปรายอย่างเป็นทางการในที่ประชุม
ใช้ในการเขียนข้อความที่ปรากฏต่อสาธารณชนอย่างเป็นทางการ เช่น
หนังสือที่ใช้ติดต่อกับทางราชการ ในวงการธุรกิจ และ การเขียนรายงาน
ทางวิชาการ เป็นต้น

สารที่ใช้ต้องกระชับ ชัดเจน สุภาพ อาจมีศัพท์เทคนิค หรือ
ศัพท์วิชาการอยู่ด้วย

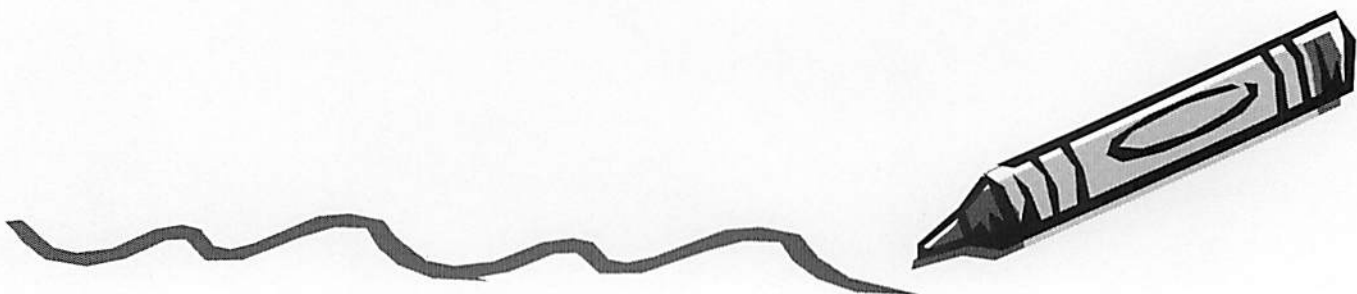
กิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเขียนคำขวัญ

หรือการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์

หรือการนำเสนอผลงาน

หรือการนำเสนอผลงาน

ภาษาระดับชั้นประถมศึกษา

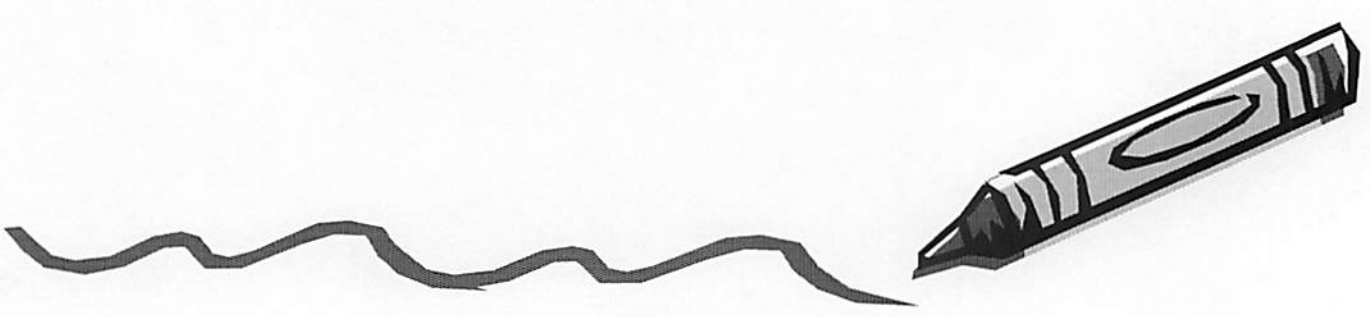
ภาษาระดับต้น

ใช้ในการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างบุคคล หรือ กลุ่มบุคคล

ไม่เกิน ๕-๕ คน ใช้ในการเขียนจดหมายระหว่างเพื่อน ๆ และ
บทความทางสื่อมวลชน

เนื้อหาเป็นเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน กิจกรรมต่างๆ

การปรึกษาหารือกัน เป็นต้น

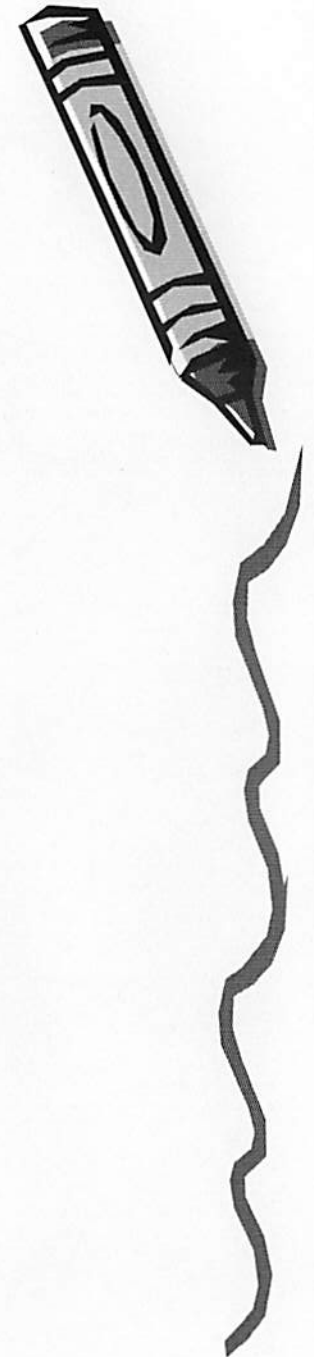
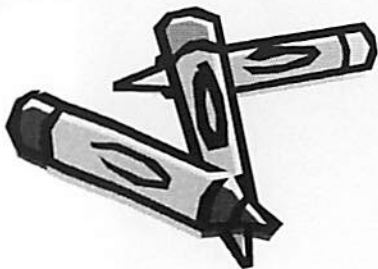

ภาษาระดับกันเอง

ใช้กันภายในครอบครัว บุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด
เพื่อนสนิท ใช้ในเวลาและสถานที่ที่เป็นส่วนตัว

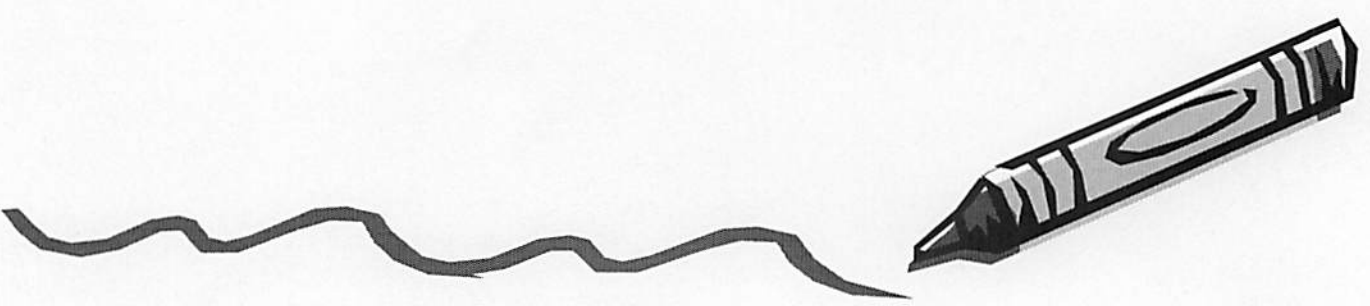
ภาษาระดับนี้ไม่นิยมบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ยกเว้น
ในนวนิยาย หรือเรื่องสั้นบางตอน เพื่อให้เรื่องสมจริง

อาจมีคำคะนอง และ ภาษาถิ่นปนอยู่ด้วย

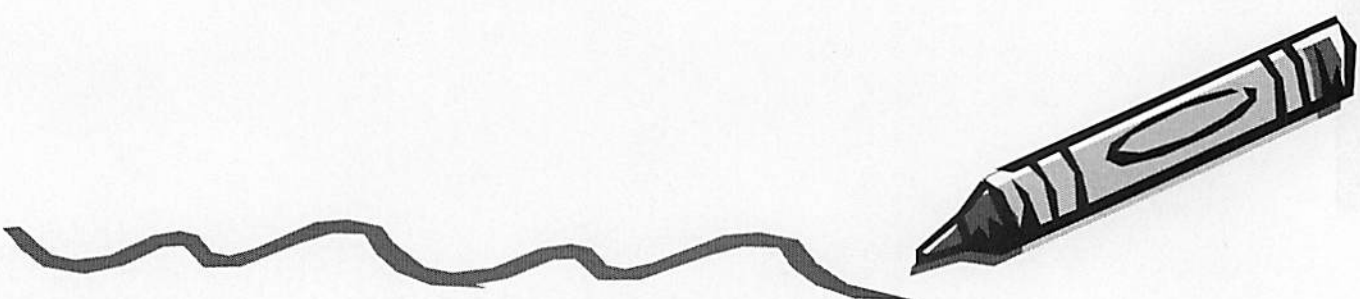
ปัจจัยที่กำหนดระดับของภาษา

๑. โอกาส และสถานที่
๒. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล
๓. ลักษณะของเนื้อหา เกี่ยวกับโอกาสในการสื่อสาร
๔. สื่อที่ใช้ในการสื่อสาร

ลักษณะของภาษาระดับต่างๆ

๑. การเรียงประโยค
๒. กลวิธีนำเสนอ
๓. ถ้อยคำที่ใช้

แบบฝึกหัด เรื่อง ระดับภาษา

๑. ข้อใดเป็นภาษาแบบแผน

๑. คุณก็รู้ว่าเราต้องร่วมมือกัน
๒. เขาก็เป็นคนมีน้ำใจคนหนึ่งทีเดียว
๓. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งเจ้านาย
- ~~๔. บรรดาชายและหญิงล้วนอุทิศตนเพื่อสังคม~~

๒. ข้อใดใช้ภาษาระดับทางการ

๑. วิถีชีวิตไทยริมสองฝั่งน้ำกลับมามีคึกคักอีกครั้ง
๒. เมื่อกระบวนแห่เรือพระราชพิธีในแม่น้ำเจ้าพระยาปิดฉากลง
๓. ถนนการลงทุนทุกสายต่างเร่งปิดฝุ่นเศรษฐกิจพื้นจุลชาย
- ~~๔. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์~~

๓. ข้อความต่อไปนี้ใช้ภาษาระดับใด

ภาพสลักที่ถ้ำกาใหญ่ เขาช้างล้วง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก คล้ายกับภาพสลักที่พบในภาคอีสาน เป็นร่องรอยที่ยืนยันว่ามีคนย้ายถิ่นจากดินแดนสองฝั่งแม่น้ำโขง โดยเฉพาะจากภาคอีสานเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำน่าน

๑. พิธีการ	๒. ทางการ
๓. กึ่งทางการ	๔. กันเอง

๔. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับจากข้ออื่น

๑. ใครๆก็อยากได้รับคำชม ถ้าชมว่าเป็นผู้ดีมีมารยาทเรียบร้อยก็พอใจ
๒. พ่อแม่ส่วนใหญ่พยายามสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี แต่มักกระทำตัวอย่างไม่ดีให้ลูกทำตามโดยไม่ตั้งใจ
๓. บ้านไหนเมืองไหนก็ตาม ที่คนขี้ล้อขี้โกงขึ้นมาเป็นใหญ่ บ้านนั้นเมืองนั้นก็เท่ากับตกอยู่ในกลียุค

~~๔. ในอนาคตรัฐบาลไทยมีโครงการเพิ่มวงเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่นักศึกษาทั่วประเทศ~~

๕. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับ

๑. แท้ก็ซื่อใจเด็ดช่วยหญิงท้องแก่คลอดลูกในรถยนต์ได้สำเร็จ
๒. นายกรัฐมนตรีตัดสินใจประกาศลดอัตราค่าน้ำมันทุกชนิดแล้ว
- ~~๓. พ่อแม่หลายคนยังวิตกกังวลเรื่องการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของบุตรธิดา~~
๔. การท่องเที่ยวอาชยานเป็นเรื่องที่นักเรียนสมัยนี้ไม่ชอบ อาจเป็นเพราะไม่รู้สึกรับชั่งในอรรถรสก็ได้

๖. ข้อใดใช้ภาษาระดับแบบแผน

๑. หวายนดินเป็นที่นิยมกันมาก
๒. โททท์ศน์ช่องเจ็ดสี่มีรายการใหม่หลายรายการ
๓. การจราจรในท่าอากาศยานดอนเมืองคับคั่งมาก
- ~~๔. สถานีตำรวจดอนเมืองอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟดอนเมือง~~

ราชาศัพท์

รศ. น.ค. อภิมา เกตุผล

การใช้คำราชาศัพท์

หมายถึง การใช้คำให้เหมาะสมแก่ฐานะของบุคคล ตั้งแต่ พระมหากษัตริย์

พระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ พระศาสดา พระสงฆ์

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และสุภาพชน

ที่มาของคำราชาศัพท์

๑. ทางสังคม และประวัติศาสตร์

๒. ทางภาษา ได้แก่ ภาษาไทยเดิม ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต

และภาษาเขมร

การสร้างคำราชาศัพท์จากภาษาไทยเดิม

๑. มักใช้คำว่า “สมเด็จพระเจ้า” หรือ “พระเจ้า” นำหน้าคำที่ใช้เรียกเครื่องญาติ
๒. เดิมคำ “พระ” นำหน้าคำที่ใช้เรียกส่วนต่างๆของร่างกาย
๓. เดิมคำ “ทรง” นำหน้าคำที่ใช้เรียกกริยาอาการ
๔. เดิมคำ “พระ” นำหน้าคำที่ใช้เรียกเครื่องใช้ทั่วไป และภาชนะใช้สอย

การสร้างคำราชาศัพท์จากภาษาอื่น

๑. มักใช้คำว่า “สมเด็จพระ” หรือ “พระ” นำหน้าคำที่ใช้เรียกเครื่องญาติ
๒. ใช้คำว่า “พระ” นำหน้าคำที่ใช้เรียกส่วนต่างๆของร่างกาย
๓. ใช้คำว่า “พระ” หรือ “ทรง” นำหน้าคำที่เกี่ยวข้องกับกริยาอาการต่างๆ

๔. คำภาษาอื่นบางคำใช้เป็นคำราชาศัพท์ได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลง

เช่น เสวย โปรด

๕. ใช้คำ “พระ” นำหน้าคำที่ใช้เรียกเครื่องใช้ทั่วไป

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำราชาศัพท์

การใช้ “ทรง”

๑. ใช้ ทรง นำหน้าคำนามธรรมดา เป็นกริยาราชศัพท์

๒. ใช้ ทรง นำหน้าคำกริยา หรือ กริยาวลี

๓. ใช้ ทรง นำหน้านามราชาศัพท์ ให้เป็น กริยาราชศัพท์

๔. ห้ามใช้ ทรง นำหน้ากริยาที่เป็นราชาศัพท์ เช่น เสวย โปรด

๕. ห้ามใช้ ทรง นำหน้ากริยา (เป็น,มี) ตามด้วยนามราชาศัพท์ เช่น เป็นพระประมุข

การใช้ “เสด็จ”

๑. ใช้หน้ากริยาสามัญบางคำ เช่น เสด็จไป เสด็จกลับ เสด็จขึ้น เสด็จลง

๒. ใช้หน้านามราชาศัพท์ เป็นกริยาราชศัพท์ เช่น เสด็จพระราชสมภพ

* เสด็จพระดำเนิน ไม่มีใช้ ต้องใช้ว่า ทรงพระดำเนิน

* เสด็จพระราชดำเนิน ต้องตามด้วย ไป, ตรวจ, กลับ จึงจะสมบูรณ์

๓. ถ่าส่ง หรือ รับ พระเจ้าแผ่นดิน เจ้านาย พระบรมวงศานุวงศ์

ใช้ว่า ส่งเสด็จพระราชดำเนิน รับเสด็จพระราชดำเนิน

ถ่าส่งหรือรับ พระราชวงศ์ชั้นรองลงมา ใช้ว่า ส่งเสด็จ รับเสด็จ แต่หมายถึง

รับหรือส่งการเดินทางไปมา ไม่ได้หมายถึง รับองค์พระเจ้าแผ่นดิน

๔. ใช้ในภาษาที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง คำแทน “พระองค์เจ้า” ที่เป็นลูกกษัตริย์

การใช้ “พระบรม”

บรม มาจาก ปรม ในภาษาบาลี แปลว่า ยิ่งใหญ่

ใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์เท่านั้น

การใช้ราชาศัพท์ตามแบบแผนของสำนวนไทย

๑. เฝ้าฯรับเสด็จ อ่านว่า เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

ห้ามใช้ ถวายการต้อนรับ เพราะเป็นสำนวนภาษาต่างประเทศ

๒. ใช้ว่า มีความจงรักภักดี หรือ แสดงความจงรักภักดี

ห้ามใช้ ถวายความจงรักภักดี

การใช้ราชาศัพท์ให้ถูกต้องตามเหตุผล

๑. คำว่า อากันตูกะ แปลว่า แยกที่มาเยือน

พระมหากษัตริย์ + เป็นพระราชอากันตูกะ + พระมหากษัตริย์

แต่ พระมหากษัตริย์ + ทรงเป็นอากันตูกะ + ประธานาธิบดี

๒. คำว่า ถวายของ แปลว่า ให้ของ

ถ้าเป็น ของเล็ก ใช้ ทูลเกล้าฯถวาย ของใหญ่ ใช้ น้อมเกล้าฯถวาย

๓. การกล่าวถึงพระเจ้าแผ่นดิน และสมเด็จพระราชินี

ต้องใช้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือพระเจ้าอยู่หัว และ

สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ

การใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง ต้องยึดตามแนวทางของสำนักพระราชวัง

การใช้ราชาศัพท์กับผู้ควรเคารพที่นอกเหนือจากพระราชวงศ์

๑. การเรียกขานพระนาม สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เช่น สมเด็จพระบรมศาสดา สมเด็จพระผู้มีพระภาค

๒. การเรียกกิริยาอาการของพระพุทธเจ้า

เช่น เสด็จพระพุทธดำเนิน เสด็จออกบรรพชา

หับพระโอษฐ์ ถิ่นพระสุรเสียง

๓. การใช้คำราชาศัพท์สำหรับพระศาสดาของศาสนาอื่น

เช่น เสด็จสู่สวรรคต ทรงประกาศศาสนา

การใช้ราชาศัพท์ในงานประพันธ์

ไม่จำเป็นต้องใช้คงที่ตลอดทั้งเรื่อง แล้วแต่ดุลพินิจของผู้ประพันธ์

* ศัพท์ที่ใช้ในบทร้อยกรองส่วนมากพ้องกับคำราชาศัพท์

แต่ไม่ถือว่า เป็นราชาศัพท์ เป็นเพียง ศัพท์วรรณคดีเท่านั้น เช่น

“ วานสายลมพรมร่างต่างพัด กลุ่มมณีสขวัญเนตรของเชษฐา ”

คำที่ขีดเส้นใต้ เป็นศัพท์วรรณคดี

แบบฝึกหัด ราชศัพท์

๑. ข้อใดมีคำที่ไม่ใช่ราชศัพท์

๑. ทอดพระเนตร ที่ประทับ รับประทาน
๒. ลาดพระบาท บ้วนพระโอษฐ์ เครื่องต้น
๓. ฉลองพระองค์ ทรงกีฬา ทรงธรรม
๔. พระยอด พระพิมพ์ พระแท่น

๒. เลือกข้อที่ถูกต้องเพื่อเติมลงในช่องว่าง

พระเจ้าหลานเธอฯ ทรงพระเยาว์ จึง.....

๑. ไม่โปรดที่จะประทับนั่งนานๆ
๒. ทรงไม่โปรดที่จะประทับนั่งนานๆ
๓. ไม่ทรงโปรดที่จะประทับนั่งนานๆ
๔. ทรงไม่โปรดที่จะทรงประทับนั่งนานๆ

๓. ข้อความต่อไปนี้ใช้คำราชศัพท์ผิดกี่แห่ง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เสด็จฯ

แทนพระองค์ไปพระราชทานรางวัล “แม่ที่ควรยกย่อง”

๑. ๑ แห่ง ๒. ๒ แห่ง ๓. ๓ แห่ง ๔. ๔ แห่ง

๔. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง

๑. พระยาเสวตพาหะ ช้างสำคัญสิ้นแล้ว
๒. หมายกำหนดการซ้อมรับปริญญาบัตร
๓. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสิ้นพระชนม์
- ~~๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งองคมนตรี~~

๕. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ผิด

๑. หม่อมเจ้าเกษมโสภาสินชีพิทักษ์
 ๒. สมเด็จพระวันรัตมอบเสื้อผ้า สมุด แก่นักเรียน
 ๓. สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพเป็นพระราชโอรส
- ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ~~๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดสุนัขที่ชื่อคุณทองแดง~~

๖. ข้อใดแปลความหมายผิด

๑. ฝูงพระบาท หมายถึง ฝูงเท้า
๒. ฉลองพระเนตร หมายถึง แวนตา
- ~~๓. ฉลองพระหัตถ์ หมายถึง ถุงมือ~~
๔. ชับพระองค์ หมายถึง ผ้าเช็ดตัว

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๗ - ๘

“เสด็จเพคะ เสด็จให้มาทูลถามเสด็จว่าเสด็จจะเสด็จหรือไม่เสด็จ

ถ้าเสด็จจะเสด็จเสด็จก็จะเสด็จ ถ้าเสด็จไม่เสด็จ เสด็จก็ไม่เสด็จ ”

๗. ข้อความข้างต้นมีบุรุษสรรพนามที่ ๒ และที่ ๓ อย่างละกี่คำ

๑. ๓ คำ ๕ คำ

๒. ๔ คำ ๔ คำ

~~๓. ๕ คำ ๓ คำ~~

๔. ๖ คำ ๒ คำ

๘. ข้อความข้างต้น มีกริยาราชศัพท์กี่คำ

๑. ๕ คำ

~~๒. ๖ คำ~~

๓. ๗ คำ

๔. ๘ คำ

๙. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข

พระราชวังไกลกังวล

~~๒. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จทรงวาง~~

ศิลาฤกษ์ และทรงเปิดอาคารที่ทำการ

๓. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จลง ณ

ศาลาดุสิตาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

เสด็จฯ ไปในการพระราชพิธีฉัตรมงคล ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

๑๐. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี

นาถ เสด็จลง ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล ทรงบำเพ็ญพระราช

กุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนิน

ในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันอาสาฬหบูชา

~~๓. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระกรุณาโปรด~~

เกล้าโปรดกระหม่อมให้พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปประธานรางวัลวรรณกรรมสร้าง

สรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน

๔. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชนิพนธ์

เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก” นับเป็นพระราชนิพนธ์ลำดับที่ ๔๔